

НАМЕРЕНИЯ НА СТУДЕНТИТЕ ЗА ОБУЧЕНИЕ В СЛЕДВАЩА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

Валя Димитрова, Славена Илиева

МУ-Варна, Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Здравни грижи“

STUDENTS' INTENTIONS TO THE NEXT EDUCATIONAL AND QUALIFICATION DEGREE

Valia Dimitrova, Slavena Ilieva

Department of the Health Care, Faculty of Public Health, Medical University of Varna

РЕЗЮМЕ

Въведение: Надграждането на образованието по специалността в следваща образователно-квалификационна степен (ОКС) за дипломираните акушерки стана възможно в края на 90-те години на миналия век, когато е разкрита и акредитирана специалността „Управление на здравните грижи“ към Висшите медицински университети.

Цел: Да се проучат намеренията на акушерките дипломанти на МУ-Варна за надграждане на полученото образование.

Материал и методи: Проведено е проучване сред акушерки дипломанти на МУ-Варна (28) през м. юни 2017 г. чрез пряка индивидуална анкета. Използвани методи – документален, социологически – анкетен, статистически и графичен анализ.

Резултати и обсъждане: Студентите дават висока оценка на качеството и организацията на обучението по специалност „Акушерка“ в МУ-Варна. Повечето от тях изказват намерения да работят като акушерки, имат ясна визия за първото си работно място (71.43%) и са убедени, че бакалавърската степен от базовото образование ще им помогне за по-добра професионална реализация (78.57%). Най-мотивиращи фактори за обучение в следваща ОКС за тях са по-добрите възможности за реализация (92.86%) и разширяване на познанията (42.86%). Повечето от студентите изказват намерение да изберат магистърска програма, предлагана от МУ-Варна.

Изводи: Студентите акушерки на МУ-Варна са изградил положително отношение към ученето и усъвършенстването на получените знания и умения и имат намерения да надградят об-

ABSTRACT

Introduction: Upgrading the education profile to the next qualification degree became an opportunity in the late 90's, when the Health Care Management program was established and accredited in medical universities.

Aim: The aim of this paper is to observe the intentions of Midwife graduates from the Medical University of Varna to upgrade the already received education.

Materials and Methods: A research was conducted among Midwife graduates from the Medical University of Varna (28) in June, 2017 using a direct individual survey. The methods used were as follows: documentary, sociological – survey, statistical and graphical.

Results and Discussion: The students have rated highly the quality and the organization of the education in the Midwife program at the Medical University of Varna. The majority of them show signs of development in the profession as midwives, have a clear vision of their first employer (71.43%) and are convinced that the bachelor degree in their basic education will help them with a better future professional realization (78.57%). The most motivational factors for continuing to the next qualification degree are the better future opportunities for realization (92.86%) and increasing the scope of knowledge (42.86%). The majority of the students show intention to choose the Masters' program, available at the Medical University of Varna.

Conclusion: Midwife students from the Medical University of Varna have a positive attitude towards learning and improving the acquired knowledge and skills and have the intention to upgrade their education in the next qualification level (78.56%), which will increase their acquired knowledge and skills (71.43%).

разованието си в следваща ОКС (78.58%), което ще обогати усвоените знания и умения (71.43%).

Заклучение: Студентите дипломанти на МУ-Варна са наясно, че вземането на решение за обучение в следваща ОКС не е самоцел, а сериозно решение, касаещо бъдещото практикуване на професията.

Ключови думи: студенти, обучение, следваща образователно-квалификационна степен

Надграждането на образованието по специалността в следваща образователно-квалификационна степен (ОКС) за дипломираните акушерки стана възможно в края на 90 – те години на миналия век, когато е разрита и акредитирана специалността „Управление на здравните грижи“ към Висшите медицински университети. Студентите, изпълнили задълженията си по учебен план, който отговаря на изискванията на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността, получават диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“ и професионална квалификация „ръководител на здравните грижи и преподавател по практика“. Акушерките имат много възможности за надграждащо обучение. Професионалната им реализация може да се осъществи в различни посоки:

- Ръководители на здравни грижи в лечебни заведения за извънболнична (първична и специализирана) и болнична медицинска помощ, както и социални заведения за деца и възрастни;
- Завеждащ сектори в административни звена на здравеопазването и здравните отдели на общините, РЦЗ, здравно-осигурителните фондове, центровете и други структури по управление на здравните грижи;
- Ръководители на частни здравни структури по здравни грижи – профилактични, промотивни, семейно планиране и др.;
- Експерти по здравни грижи в национални и международни правителствени и неправителствени организации;
- Експерти по здравни грижи във ведомства и институции, имащи отношение към общественото здраве – Министерство на труда и социалната политика, Министер-

The students are aware that taking the decision to continue their education to the next qualification degree is a very important step towards their better future career development and practicing the profession.

Keywords: students, education, next level of professional qualification

ство на образованието, Министерство на околната среда, средства за масова комуникация и др.;

- Преподаватели и сътрудници във висши медицински училища и научни организации по здравни грижи.

От випуск 2006/2007 студентите от сп. „Акушерка“ се обучават във Факултети на Висши медицински университети и завършват с ОКС „бакалавър“. Създадени са възможности да продължат обучението си в различни специалности с ОКС „магистър“ – „Управление на здравните грижи“, „Обществено здравеопазване“, „Фармацевтичен мениджмънт“ и др.

ЦЕЛ

Да се проучат намеренията на акушерките - дипломанти на МУ – Варна за надграждане на полученото образование.

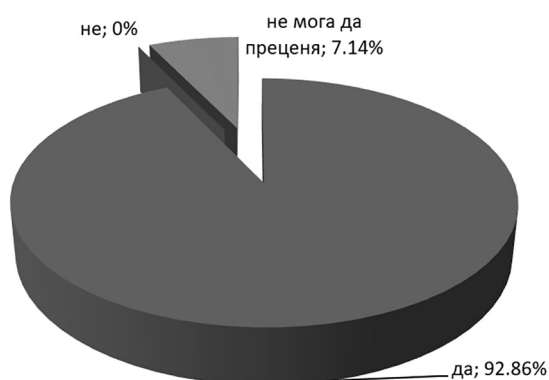
МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Проведено е проучване сред акушерки – дипломанти на МУ-Варна (28) през м. юни 2017 г. чрез пряка индивидуална анкета. Използвани методи – документален, социологически – анкетен, статистически и графичен анализ.

РЕЗУЛТАТИ И ОБЪЖДАНЕ

Решението за продължаване на образованието в следваща ОКС е силно повлияно от мнение на студентите за обучението по базовата специалност, която са придобили, независимо дали са практикували професията или са новозавършили професионалисти. Мнозинството от студентите – дипломанти от специалност „Акушерка“ на МУ-Варна изказват удовлетворение от обучението в МУ-Варна (92,86%). Прави впечатление, че липсват отрицателно отговорили студенти, а делът на колебаещите е нищожен (7,14%).

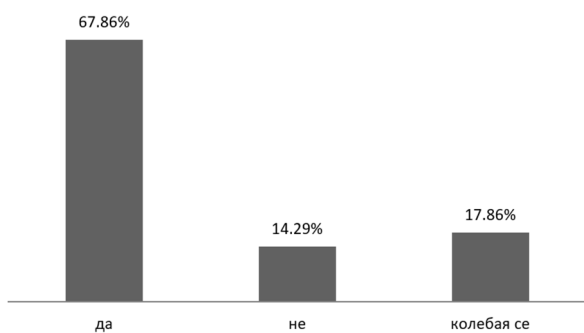
Мнението на студентите може да се приеме като висока оценка на организацията и провеждането на обучението по специалност „Акушерка“ в МУ-Варна (фиг. 1).

Фиг. 1. Удовлетвореност от обучението в сп. «Акушерка» на МУ-Варна

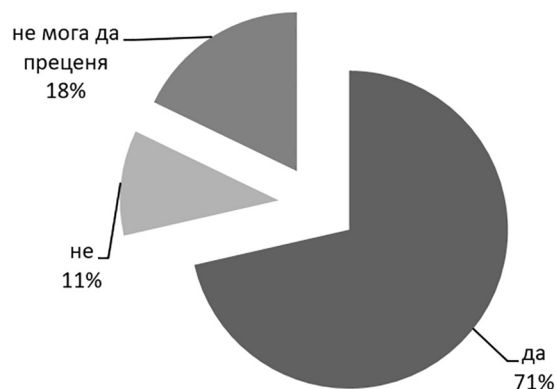
Надграждането на полученото образование е пряко свързано с реалните намерения за практикуване на професията в бъдеще. За нас беше важно да разберем какви са намеренията на студентите за професионална реализация. Повече от половината от анкетираните изказват намерения да работят като акушерки и имат ясна визия за първото си работно място (67,86%). Малък е делът на отговорилите отрицателно (14,29%) или на студентите, които още не са взели решение (17,86%). Този отговор сочи, че още по време на обучението студентите осъзнават, че дори основните сектори на акушерската, гинекологичната и неонатологичната практикка, имат своята специфика и те трябва да намерят своето място като професионалисти по здравни грижи (фиг. 2).

В подкрепа на това е мнението на студентите по въпроса ще работят ли като акушерка след завършването си. Болшинството от тях изказват категорични намерения да работят по специалността (71,43%). Малък е делът на студентите, които няма да се реализират като акушерки след

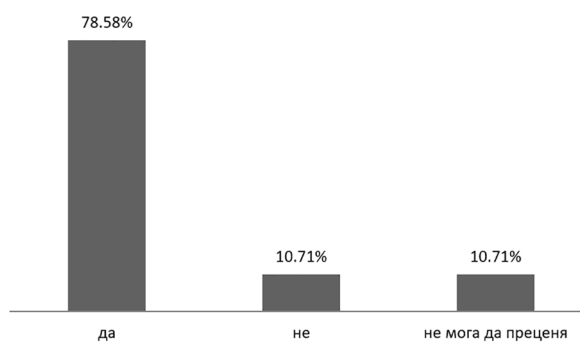
Фиг. 2. Решение за професионална реализация

завършването си (10,71%) или все още се колебаят (17,86%). Вероятно е около 1/3 от студентите да са се ориентирали към други възможности за реализация на акушерката с ОКС „бакалавър“. Отговорът на студентите може да се приеме като още едно доказателство за качеството на подготовката на акушерките в МУ-Варна и възможностите им да се реализират на пазара на труда (фиг. 3).

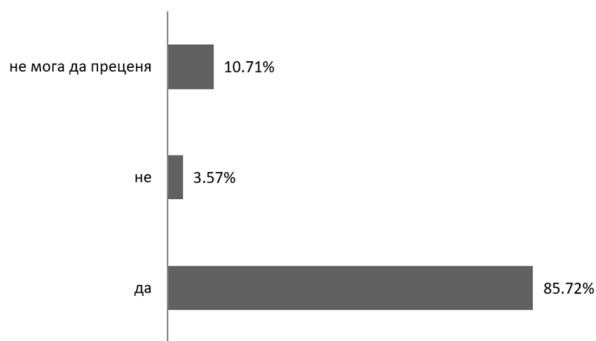
Фиг. 3. Намерения за работа по специалността след завършването

Завършващите студенти – акушерки днес имат шанса да получат висше медицинско образование още по време на базовото обучение, което оказва позитивно влияние на качеството на обучение и възможностите за надграждане на полученото образование. Повечето от завършващите студенти – акушерки на МУ-Варна си дават сметка за това и считат, че бакалавърската степен от базовото образование ще им помогне за по-добра професионална реализация (78,58%). Нищожен е делът на студентите, отговорили отрицателно (10,71%) или изразили колебание (10,71%). Мнението на студентите е доказателство, че бакалавърската степен на сега завършващите акушерки дава солидна медицинска подготовка, висока медицинска култура и е добра основа за бъдеща професионална реализация (фиг. 4).

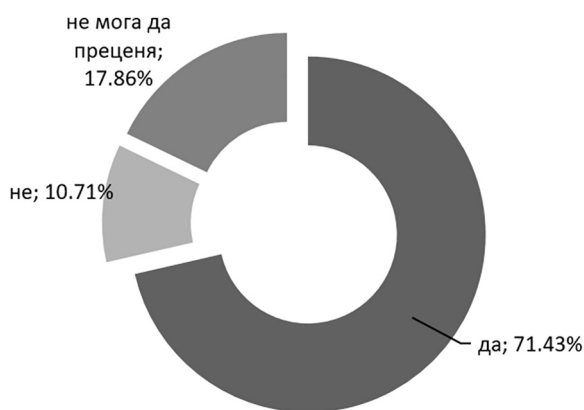
Фиг. 4. Принос на бакалавърската степен за по-добра професионална реализация

Студентите – дипломанти от сп. „Акушерка“ осъзнават преимуществата на по-добрата подготовка и заявяват намерение да продължат образованието си в следваща образователно-квалификационна степен (85,72%). Нищожен е делът а колебаещите се (10,71%) или на студентите, които не считат да надграждат полученото образование (3,57%). Мнението на студентите отразява тяхното твърдо убеждение, че професията „акушерка“ налага обучение през целия живот. Отговорът на студентите свидетелства за изградено още по време на обучението положително отношение към ученето и усъвършенстването на усвоените знания и умения (фиг. 5).

Фиг. 5. Намерения за обучение в следваща ОКС

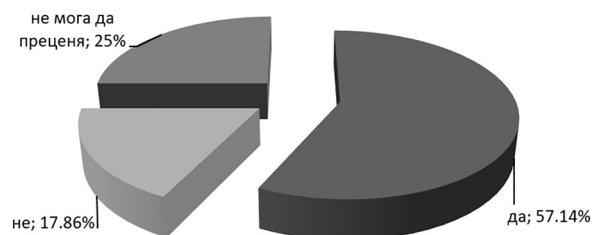
Повечето от студентите считат, че надграждането на образованието със следваща ОКС „магистър“ ще обогати усвоените знания и умения (71,43%). Малък е делът на студентите, които изказват колебание (17,86%) или не са убедени, че магистратурата ще обогати знанията и уменията (10,71%). Отговорът на анкетиранияте свидетелства за задълбочен анализ на възможностите за надграждане на образованието и търсене на различни възможности за усъвършенстване на получените базови знания и умения. Мнението на студентите може да означава, че част от тях все

Фиг. 6. Убеденост в ползите от ОКС «магистър»

още не са се насочили към определена специалност и още проучват възможностите (фиг. 6).

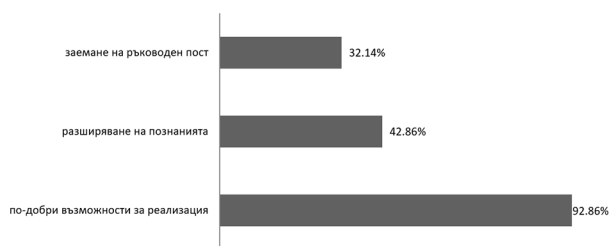
Вземането на решение е свързано с процес на проучване и преценка на възможностите, което може да обясни колебанието на част от студентите. Във всички случаи рационално решение изисква събиране на определено обем информация, която да подпомогне избора сред множество възможности. Малко повече от половината от анкетиранияте твърдят, че разполагат с достатъчно информация за обучение в следващите ОКС (57,14%). 1/4 от студентите не са сигурни, че са достатъчно информирани (25%), а около 1/5 отговарят отрицателно (17,86%). Мнението на студентите може да се разглежда като необходимост от засилване на разяснителната работа сред студентите - дипломанти и целенасоченото им включване в информационни кампании за възможностите за обучение в следваща ОКС. Отговорът на студентите е доказателство, че студентите са наясно, че вземането на решение за обучение в следваща ОКС не е самоцел, а сериозно решение, касаещо бъдещото практикуване на професията (фиг. 7).

Фиг. 7. Достатъчно информация за обучение в следваща ОКС

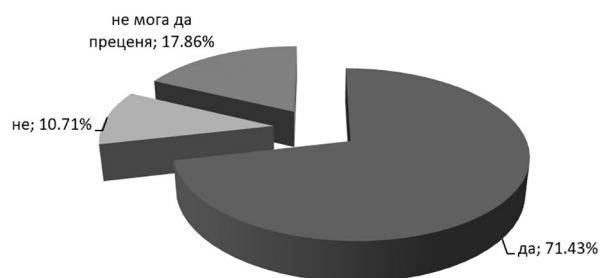
За целите на настоящото проучване беше важно да бъдат изследвани факторите, които биха повлияли решението на студентите за обучение в следваща ОКС. Най-мотивиращи фактор за бъдещите акушерки се оказват по-добрите възможности за реализация (92,86%) и разширяване на познанията (42,86%), а около 1/3 считат, че следващата ОКС е необходима при заемане на ръководен пост в сферата на здравните грижи (32,14%). Мнението на студентите е още едно доказателство за намеренията на студентите да практикуват професията с всеотдайност и отговорност и да се усъвършенстват в избраната професия. Отговорите на анкетиранияте надхвърлят 100%, т.к. са посочвали повече от един отговор (фиг. 8).

Удовлетвореността от обучението в базовата специалност би мотивирало студентите отно-

Фиг. 8. Мотивационни фактори за обучение в следваща ОКС

во да изберат същото учебно заведение за надграждане на полученото образование. Това е мнението, изказано от повечето от анкетираниите (71,43%), които твърдят, че биха избрали МУ-Варна за обучение в магистърска програма. Малък е делът на колебаещите се (17,86%) или на отхвърлящите такава възможност (10,71%). Мнението на студентите може да се възприеме от една страна като явво намерение за избор на магистърска програма в същия университет, а от друга - като висока степен на доверие към преподавателите, организацията и провеждането на обучението в МУ-Варна (фиг. 9).

Фиг. 9. Избор на МУ-Варна за надграждане на образованието

Получените резултати ни дават основание да направим следните изводи:

1. Студентите дават висока оценка на качеството и организацията на обучението по специалност „Акушерка“ в МУ-Варна.
2. Повечето от анкетираниите изказват намерения да работят като акушерки, имат ясна визия за първото си работно място (71,43%) и са убедени, че бакалавърската степен от базовото образование ще им помогне за по-добра професионална реализация (78,57%).
3. Студентите – акушерки на МУ-Варна са изградили положително отношение към ученето и усъвършенстването на получените знания и умения и имат намерения да надградят образованието си в следваща ОКС (78,58%), което ще обогати усвоените знания и умения (71,43%).

4. Най-мотивиращи фактори за обучение в следваща ОКС за студентите са по-добрите възможности за реализация (92,86%) и разширяване на познанията (42,86%).
5. Повечето от студентите изказват намерени да изберат магистърска програма, предлагана от МУ-Варна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Студентите – дипломанти на МУ-Варна са най-често, че вземането на решение за обучение в следваща ОКС не е самоцел, а сериозно решение, касаещо бъдещото практикуване на професията.

ЛИТЕРАТУРА

1. Андонова, А., Нагласите на абсолвентите – медицински сестри от випуск 2009 г. за продължаващо обучение, сборник доклади, Съвременното обучение между теорията и практиката, София, 2010
2. Бечева, М., Реформа на системата на медицинското образование и медицинската помощ, Здравна икономика и мениджмънт, бр. 4 (50), 2013
3. Василева, М., В Сеул бе подчертана ключовата роля на медицинските сестри и акушерките за постигане на стратегическите цели на 21 век, сп. „Здравни грижи“, бр. 2, 2015
4. Господинова, Г., Мотивация за учене на студентите, Психологически журнал, 3, 2007
5. Димитрова, М., Взаимовръзка и влияние на професионалната удовлетвореност върху намеренията за промяна на сестринската професия, сборник доклади, Четвърта научна есия за преподаватели и студенти МК – Варна, 2015
6. Димитрова, Н., И. Стамболова, Т. Попова, К. Богданова, Мотивация на специалистите по здравни грижи, сборник доклади, Четвърта научна есия за преподаватели и студенти МК – Варна, 2015
7. Димова, Ан., М. Рохова, Ем. Мутафова, Елка Атанасова, Ст. Коева и кол., Здравни системи в преход, Варна, 2013
8. Йотова, С., Р. Давидова, Качеството на висшето образование – фактор за подобряване мобилността на медицинските спе-

циалисти, здравна икономика и менидж-
мънт, бр. 4 (50), 2013

9. Наредба за ЕДИ за придобиване на висше образование по специалностите „Медицинска сестра” и „Акушерка” за ОКС „бакалавър” обн. ДВ бр 95/ 29.11.2005 г., изм. ДВ бр.88/9.11.2010 г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 22 Април 2016

*Адрес за кореспонденция:
Valia Dimitrova,
Medical University “Prof. Dr. P. Stoyanov “- Varna
Faculty, Public Health
Department of the Health Care
e-mail: valadim@abv.bg*